

Františkánský kříž z kostela San Damiáno.



*Nejvyšší, slavný Bože, rozjasni temnoty mého srdce a dej mi, Pane, pravou víru,
pevnou naději a dokonalou lásku, pochopení a poznání,
abych plnil Tvé svaté a pravé poslání.*

Postavy

Kříž ze sv. Damiána výrazně působí již svými rozměry: výška 2,10 m, šířka 1,30 m a tloušťka 10 cm. Celistvost ohraničují motivy z lastur doplněné jednoduchými lineárními arabeskami.

Hlavní místo na kříži má postava Ježíše.

JEŽÍŠ JE ŽIVÝ - MÁ OTEVŘENÉ OČI.

Jeho tělo není vůbec zničené utrpením.

Z otevřeného boku teče krev.

Osoby, symetricky umístěné pod rameny kříže, tvoří pozadí harmonizující s hlavní postavou Ježíše. K Ježíši jsou obrácena srdce Marie a Jana.

Dvě ženy, stojící po jeho levé straně, jako by byly v kontaktu se sebou. Dá se předpokládat, že vedou rozhovor na téma toho, co se stalo na kříži. Setník a dvě další osoby, umístěny níže, ve výši Ježíšových kolen, dívají se na Ježíšovu tvář.

Tímto způsobem jsou uskutečňující slova Spasitelova:

" A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny k sobě." (Jan 12,32).

Takovým způsobem je jeho osoba místem zbožnosti celé scény. **Na každý okraj ramene kříže k ranám ukřižovaného směřuje ruka a zrak anděla. Andělé pod rameny hledí na sebe a jejich tváře prozrazují obdiv z tajemství spásy, které se uskutečnilo výkupnou krví.**

Nad Ježíšovou hlavou se nachází scéna Nanebevstoupení, ukázaná dynamicky:

Ježíš jakoby vystupoval na vrchol hory a ruka Otce mu žehná a přijímala. Andělé, kteří se nacházejí v okolí medailonu, s údivem asistují při vstupu Božího Syna do Boží slávy.

Světlo a barvy

Celý kříž zvýrazňují dvě barvy:

ČERVENÁ - symbol Boží lásky a prolité krve, a **ČERNÁ** - symbol odporu, smrti a hříchu.

Kristova láska, zvýrazněná v aktu poslušnosti Otci darováním svého života, přijímá břemeno zla.

Ježíš je solidární s hříšným lidstvem. Jeho láska je pramenem vnitřní lásky:

"Kde se však rozmnožil hřích, tam se ještě více rozmnožila milost." (Ř 5,26).

Když se díváme na kříž, můžeme si všimnout světlo, pronikající od Ukřižovaného.

Všechny osoby, které jsou tam představeny, se nacházejí v Hospodinově světle.

Pán říká:

„Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života.“ (Jan 8,12).

Všimněme si světla na Ježíšově těle, obnoveném a proměněném mocí Ducha.

Na hlavě nemá trny - má korunu slávy. Svatozář je znakem panování Ježíše. Zlatá barva, která je viditelná i na jeho těle, označuje jednotu jeho lidství a Božství.

Postavy pod rameny kříže se nacházejí ve světle - **mají účast na Ježíšově chvále.**

Toto světlo je symbol rozumu osvíceného Božím zjevením, symbolem příchodu k víře.

Barva šatů má výjimečný duchovní znak.

BÍLÁ BARVA symbolizuje nejvyšší bytost a navazuje na vítězství nad silami zla – viz.

Zj 1,14;

¹⁴ Jeho hlava a vlasy bělostné jako sněhobílá vlna, jeho oči jako plamen ohně;

Zj 2,17;

¹⁷ Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvim: Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze skryté many; dám mu bílý kamének, a na tom kaménku je napsáno nové jméno, které nezná nikdo než ten, kdo je dostává.“

Zj 4,4;

⁴ Okolo toho trůnu čtyřadvacet jiných trůnů a na nich sedělo čtyřadvacet starců, oděných bělostným rouchem, na hlavách koruny ze zlata.

Zj 6,11;

¹¹ Tu jim všem bylo dáno bílé roucho a bylo jim řečeno, aby měli strpení ještě krátký čas, dokud jejich počet nedoplní spolumužníci a bratři, kteří budou zabiti jako oni.

Zj 7,9-13;

⁹ Potom jsem viděl, hle, tak veliký zástup, že by ho nikdo nedokázal sečíst, ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, jak stojí před trůnem a před tváří Beránkovou, oblečení v bílé roucho, palmové ratolesti v ruce.

¹⁰ A volali velikým hlasem: „Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi.“

¹¹ A všichni andělé se postavili kolem trůnu, kolem starců i těch čtyř bytostí a padli před trůnem tváří k zemi,

¹² klaněli se Bohu a volali: „Amen! Dobrořečení i sláva a moudrost, díky a čest i moc a síla Bohu našemu na věky věků. Amen!“

¹³ Jeden z těch starců na mne promluvil: „Kdo jsou a odkud přišli ti v bílém rouchu?“

Zj 19,11-14

¹¹ A viděl jsem nebesa otevřená, a hle, bílý kůň, a na něm seděl ten, který má jméno Věrný a Pravý, neboť soudí a bojuje spravedlivě.

¹² Jeho oči plamen ohně a na hlavě množství královských korun; jeho jméno je napsáno a nezná je nikdo než on sám.

¹³ Má na sobě plášť zbrocený krví a jeho jméno je Slovo Boží.

¹⁴ Za ním nebeská vojska na bílých koních, oblečená do bělostného čistého kmentu.

Tato barva je také symbolem vnitřní proměny, nového zrození podle Ducha. Vystupuje na opasku a na postavách pod Ježíšovými rameny, zvláště u Jana, setníka a Marie, Ježíšovy matky.

Modravá barva na závoji Marie je symbolem dechu, který dává život Boha Stvořitele, svatého Ducha.

Růžová barva na Janově šatu označuje lásku Boží moudrosti. Ve svatém Písmu je růže symbolem znovuzrození.

Barvy mají v sobě duchovní bohatství a jejich využití na kříži z kostela sv. Damiána vyjadřuje poselství, které nám neznámý umělec chtěl vyjádřit.

Ježíšova osoba

Kristův vzezření je vyrovnaný. **On nevisí, ale stojí, kraluje z kříže.** Jeho linie je mírně prohnutá k pravé straně a hlava je nakloněna k pravé lopatce. Ježíš má zarostlou bradu a dlouhé vlasy, pečlivě uložené na ramenou. Stejně jako na jiných dřevěných křížích, svatozář nebo královská koruna je kolem jeho celé hlavy. Jeho ústa jsou jemné, podbradek vyčnívající, uši téměř neznatelné, nos zlehka prodloužený.

Tvář je klidná, není na ní vidět žádné napětí nebo utrpení.

Pozornost vyžadují především velké oči, vyzývající k novému pohledu na svět.

Zrak je nasměřován - rozjímání o Otci:

⁴ Já jsem tě oslavil na zemi, když jsem dokonal dílo, které jsi mi světil.

⁵ A nyní ty, Otče, oslav mne svou slávou, kterou jsem měl u tebe, dříve než byl svět. (Jan 17, 4-5)

Z celé tváře vyzařuje klid a dobrota.

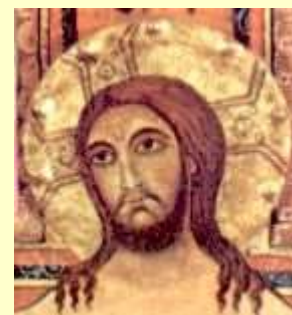
Kříž, nástroj utrpení, je pro Ježíše místem oslavení u Otce a před lidmi:

²⁸ Ježíš jim řekl: „Teprve až vyvýšíte Syna člověka, poznáte, že já jsem to a že sám od sebe nečiním nic, ale mluvím tak, jak mě naučil Otec. (Jan 8,28)

Ukřížovaný v slávě je vítězem nad smrtí

¹⁸ on jest hlavou těla – totiž církve. On je počátek, prvorozený z mrtvých – takže je to on, jenž má prvenství ve všem. (Kol 1,18)

to znamená prvním, který překonává hranice smrti a přechází do Otcova království.



Království života, předurčeného všem lidem prostřednictvím milující vůle Otce.

Ježíš přijímá svět.

Jeho ramena jsou horizontální rozpjatá s lehkým prohnutím v loktech, tak, jako by s nimi chtěl obejmout celý svět.

Jeho dlaně jsou otevřené, aby nás mohl přijmout, a zároveň jsou otočené nahoru, aby nám ukázal směr, kterým se máme dívat, aby nás podpíral na cestách.



Z obou rukou mu stříká krev a teče po zápěstí a loktech na osoby stojící pod křížem.

Svou krví a ranami Ježíš přináší spásu a osvobození.

¹⁸ Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem,

¹⁹ nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskvrny (1Pt 1,18-19).

Z rány v boku stéká krev na apoštola Jana. Je zrozen pro nový život. Ježíš je přioděn bederní rouškou (perizomou) od beder až po kolena. Drží se na velkém uzlu, který je uprostřed. Perizoma nahrazuje colobium, čili velkou tuniku bez rukávů. Kolena jsou vyrovnané s vyčnívajícími částmi podle tvaru koule. Chodidla jsou rovnoběžně vychýlené směrem ven, postavené na široké desce, zvané suppedaneum (podstavec). V horní části kříže, nad svatozáří, se nachází nápis, diktoval ho kdysi Pilát:

"Ježíš Nazaretský, židovský král" (J 19,19).



Evangelista Jan je jediný, který tam umístil titul - **Nazaretský**.

Tento detail je důležitý pro sv. Františka - Nazaretský je neustále připomínání jeho chudého, skrytého a pracovitého života. V VIII. Století se tento nápis často odstraňuje nebo redukuje na litery INRI, které jsou latinskými iniciály Janova textu.

Osoby pod rameny kříže

Pod rameny kříže se nachází pět osob, svědků umučení Páně.

Po pravé straně Ježíše stojí **Maria**, jeho matka a **Jan**, učedník, kterého miloval. Maria stojí u kříže rovně, bez pohybu, jako by v té bolesti znehybněla. Levou ruku si drží při své tváři na znak bolesti. Tímto způsobem se uskutečňuje proroctví vyřčené Simeonem:

³⁵ i tvou vlastní duší pronikne meč – aby vyšlo najevo myšlení mnohých srdcí.“ (Lk 2,35).

Toto gesto levé ruky není v umění ničím novým. Už v X. Stol. Fresky z Kappadokie znázorňují Marii a Jana s tímto gestem bolesti. Je ženou bolesti, která se jako matka účastní na výkupném utrpení Ježíše.

Pod dřevem kříže opakuje své „**FIAT**“. Ba co víc, zde nachází své naplnění.

Lze říci, že zakouší porodní bolesti.

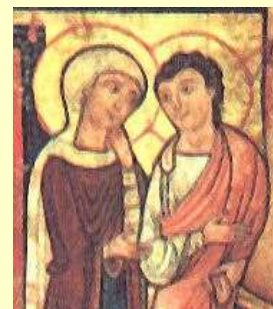
Pod dřevem kříže znovu "rodí" Syna, vydává ho světu, aby svět v Něm našel život v hojnosti, život věčný.

Prostřednictvím svého mateřského utrpení se účastní na spasitelném utrpení svého Syna.

Teolog z XII. Stol. Rupert z Deutz, rozvíjí tuto myšlenku porodu Marie pod Křížem: "Ta žena neměla porodní bolesti, ale teď, když stojí pod křížem, trpí, je smutná, protože nadešla její hodina, ve které počala z Ducha svatého, v níž se naplnily dny těhotenství, ve kterém se Bůh stal člověkem. No jakmile porodí dítě, již nemyslí na bolesti pro radost, že přišel na svět člověk.

²¹ Žena, když rodí, má zármutek, neboť přišla její hodina; ale když porodí dítě, nevzpomíná už na soužení pro radost, že na svět přišel člověk. (Jan 16,21).

Bude On nazván novým člověkem a dostane království na celém světě ".



Toto Mariino mateřství neustále trvá v blahodárném plánu, od okamžiku souhlasu, který projevila během zvěstování a který věrně zachovala pod křížem, až do věčného naplnění spásy.

Díky své mateřské lásce se stará o bratry svého Syna, putujících, kterým hrozí různé potíže a nebezpečí.

Maria, Ježíšova matka, pod křížem ukazuje nové duchovní mateřství.

Ona je Matkou věřících. Tuto hlubokou pravdu uzavírají slova:

"Ženo, hle Tvůj syn", "toto je tvá matka."

V jediném přítomném učedníkovi se Maria stává Matkou všech lidí.

Pod křížem spolu s Marií stojí Jan, milovaný Ježíšův učedník.

Toto místo přijímá dobrovolně, což znamená, že zde má speciální úkol. Reprezentuje věřících, kteří věrně zachovávají Ježíšova přikázání. Jsou milováni Synem i Otcem:

²³ Ježíš mu odpověděl: „Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek. (Jan 14,23; viz Jan 15,13-15)

¹³ Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.

¹⁴ Vy jste moji přátelé, činíte-li, co vám prikazuji.

¹⁵ Už vás nenazývám služebníky, protože služebník neví, co činí jeho pán. Nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám dal poznat všechno, co jsem slyšel od svého Otce. (Jan 15,13-15).

A tak učedník Jan je symbolem věřícího, který se zrodil v křestní vodě mocí Ducha. Proto může vejít do Božího království.

⁵ Ježíš odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího. (Jan 3,5)

Díky Ježíšově smrti a daru Ducha Svatého, učedník Jan a spolu s ním všichni věřící, mohou vejít do nového života.

Maria, Ježíšova Matka, má svou účast v tomto aktu znovuzrození Ježíše.

Nakonec s Janem ji spojují mocné pouta. Její pohled směřuje k němu.

Ona stojí vedle Jana. Stejně jako předtím dala světu Syna, aby se stal prvorozeným mezi zemřelými, tak nyní, se s ním účastní v novém narození lidstva v osobě učedníka Jana. Takové je tajemství její mateřské plodnosti.

Po levé straně stojí první dva svědci zmrtvýchvstání:

²⁵ U Ježíšova kříže stály jeho matka a sestra jeho matky, Marie Kleofášova a Marie Magdalská. (Jan 19,25)

a také římský setník, který svou rukou potvrzuje Božství Ježíšovo:

⁵⁴ Setník a ti, kdo s ním střežili Ježíše, když viděli zemětřesení a všechno, co se dalo, velmi se zděsili a řekli: „On byl opravdu Boží Syn!“ (Mt 27,54)

Nad levým ramenem setníkovým lze všimnout malou postavu. Podle jedné hypotézy to může být setníkovo dítě, které uzdravil Ježíš

⁴⁶ Přišel tedy opět do Kány Galilejské, kde předtím proměnil vodu ve víno. V Kafarnaum byl jeden královský služebník, jehož syn byl nemocen. (viz. Jan 4,46)

Podle jiné teorie tato malá osoba může reprezentovat zástup.

Je možné potvrdit tuto variantu.

V tomto případě by to mohl být zástup, přítomen ve chvíli ukřižování, který se přidal k vyznání víry setníka.

Je zde patrný paralelismus mezi postavami umístěnými po pravé i levé straně Ježíše. Obdivuhodná je podoba mezi Marií a Janem a dvojicí jiných Marií. Marie Magdaléna, podobně jako Ježíšova Matka, se dotýká své brady na znak velké bolesti. Její obličej má podobné rysy.

Podobně jako se Maria dívá na Jana, hledí na Marii, manželku Kleofášovu.



Ta Marie, Jakubova matka, má identické rysy s Janovými rysy. Taková jistá brada, stejný nos, stejná ústa a její pohled podobně jako u Jana směřuje k Ježíši.

Evangelium sv. Lukáše mluví o přítomnosti Máří Magdalény uprostřed učedníků.

Tato žena, osvobozená od sedmi duchů, zajišťuje péči o apoštoly a Mistra během jejich apoštolské činnosti. Ocitla se ve skupině žen, které šly za Mistrem během jeho působení. Stala se Ježíšovou učednicí tak, jako Jan. Byla přítomna během jeho utrpení a během jeho smrti. Vydala svědectví o jeho zmrtvýchvstání.

Autor kříže z kostela sv. Damiána potvrdil, že **Marie Magdaléna zakusila pod křížem mateřské utrpení, s Mariinou bolestí.**

Dělá totéž gesto - levou ruku má položenou na tváři. Marie Magdaléna, jak ukazuje umělec, stojí vedle jiné Marie, Jakubově matky. **Stejně jako sv. Jan, i ona upírá svůj zrak na Ježíše.**

Jeho prostřednictvím, rozjímáním Otce na kříži, je unesena ke sjednocení s Otcem:

⁶ Ježíš mu odpověděl: „Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.

⁷ Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce. Nyní ho již znáte, neboť jste ho viděli.“ (Jan 14,6-7).

Marie Magdaléna je první, která zvěstuje pravdu o vzkříšení Pána. Zakončení evangelia sv. Marka obsahuje zmínku o jejím setkání se Zmrtvýchvstalým. Je to velmi důležité pro víru prvotního křesťanského společenství.

⁹ Když Ježíš ráno prvního dne po sobotě vstal, zjevil se nejprve Marii z Magdaly, z níž kdysi vyhnal sedm démonů.

¹⁰ Ona to šla oznámit těm, kteří bývali s ním a nyní truchlili a plakali. (Mk 16, 9-10)

Zde se Marii Magdaléně dostalo v prvotní křesťanské tradici titulu apoštolkou apoštolů. Díky svému svědectví mezi apoštoly ještě před sesláním Ducha svatého **byla první misionářkou.** Prostřednictvím zjevení zářící Ježíšovy přítomnosti Vzkříšeného vedla k víře apoštolů. Svojí jednoduchou a milující vírou i ona, tak jako Maria, dala světu Krista a přičinila se k hlásání radostné zvěsti.

Jiné postavy

Ve dvou malých postavách umístěných ve výši Ježíšových kolen můžeme rozeznat **dva vojáky,**



kterým tradice dala jména **Štefan a Longin.** První, chrámový strážce, podal Ježíšovi houbu, namočenou v octě. **"Byla tam nádoba plná octa. Nasadili tedy na yzop houbu a podali mu ji k ústům."** (Jan 19,29).

Longin po Ježíšově pravé straně je ten, který prorazil Ježíši bok. **"Ale jeden z vojáků mu probodl kopím bok a hned vyšla krev a voda."** (Jan 19,34). Jména těchto dvou mužů, kteří se setkali s umučením Páně poprvé nacházíme v apokryfním evangeliu Nikodéma z II. Stol.



Počátkem VI. Stol. Jsou Štefan a Longin často zobrazováni u kříže. Jejich nízké postavy na kříži z kostela sv. Damiána svědčí o tom, že zde mají druhořadou roli. V dramatu Umučení nehrají žádnou důležitou roli. Způsob jejich postavení se velmi dobře shoduje s teologií sv. Jana. **Ježíš dobrovolně obětuje svůj život a nikdo nemá nad ním žádnou moc.**

U nohou Páně, v polovině jeho levého lýtka se nachází kohout. **Ve světle Janova evangelia symbolizuje výzvu k pokání a obrácení. Také připomíná událost, kdy Petr zapřel Ježíše:**

"Peter znovu zapřel - a vtom zakokrhal kohout." (Jan 18,27).

Kohout je zároveň symbol slunce, které trhá temnoty noci.

Ježíš je Sluncem, přinášejícím světlo pro celé lidstvo, svým zmrtvýchvstáním:

⁷⁸ pro slitování a milosrdenství našeho Boha, jímž nás navštíví Vycházející z výsosti,

⁷⁹ aby se zjevil těm, kdo jsou ve tmě a stínu smrti, a uvedl naše kroky na cestu pokoje.“ (Lk 1,78-79)

Ježíšovo zmrtvýchvstání je předpovědí našeho zmrtvýchvstání.

Podívejme se na nepatrně viditelné osoby nacházející se pod Ježíšovými nohama. Restaurování kříže bylo objeveno **šest postav**, ale jen dvě z nich byly neporušené. Podle interpretace o. L. Bracaloniho tyto postavy znázorňují svatých z Umbrie:

zleva - **sv. Rufino** (patron Assisi), **sv. Damián** (patron kaple), **sv. Jan Křtitel**, **sv. Michal**, **sv. Peter** (přesně pod kohoutem) a **sv. Pavel**.

Tato interpretace je věrohodná, protože jsou tam postavy v lidové zbožnosti té doby.

Možná, že zde jde o věřící, kteří díky víře přešli ze smrti do života.

²² **Vy stojíte před horou Siónem a městem Boha živého, nebeským Jeruzalémem, před nesčetným zástupem andělů**

²³ **a slavnostním shromážděním církve prvorozených, jejichž jména jsou zapsána v nebi, a před Bohem, soudcem všech, a před zesnulými spravedlivými, kteří již dosáhli cíle,** (Žid 12, 22-23)

Tato hypotéza souhlasí s ideou Krista, jež Ho přirovnává k hvězdě, vznášející se nad těmi, kteří pláčou ve stínu smrti.

Jiní komentátoři si myslí, že tyto osoby jsou svatými ze Starého zákona. V literatuře církevních otců z prvních století jsou takto představováni. Otcové mluví o svědcích jako o svatých.

List Židům je zde důležitým svědectvím. V jedenácté kapitole sv. Pavel navazuje na velké biblické postavy: **Ábela, Enocha, Noema, Abrahama**. Díky své výjimečné víře byly v prvotní církvi velmi obdivovány.

To na nich teče Kristova krev a očišťuje je jich. Takto na obraze kříže nacházíme celé dílo vykoupení, tak jak to vyjadřujeme ve vyznání víry:

"... Byl ukřižován, umřel ... Vstoupil na nebesa, odtud přijde soudit živé i mrtvé."

Medailon

Nad Ježíšovou hlavou se nachází medailon, který navazuje na události nanebevstoupení Pána. Scéně asistuje deset andělů. Ježíšova hodnost je převyšuje, protože Boží Syn zasedá po pravici Božího majestátu.

⁵ **Komu kdy z andělů Bůh řekl: ‚Ty jsi můj Syn, já jsem tě dnes zplodil!‘ A jinde se praví: ‚Já mu budu Otcem a on mi bude Synem.‘**

⁶ **A když chce uvést Prvorozeného do světa, praví opět: ‚Ať se mu pokloní všichni andělé Boží!‘** (Žid 1,5-6).



Andělé hledí na Krista, který vstupuje do slávy. **On se spolu s nimi raduje a zároveň je obrácen k nám i k Otcí, na kterého se dívá.** Otcovu přítomnost nám prozrazuje ruka, kterou je vidět na nejvyšším místě kříže.

Je to gesto znázorňující přijetí Syna do slávy, je to jeho povýšení. Otcova ruka je označena v kruhu, jehož výše části již nejsou viditelné, neboť Bůh Otec (na což upozorňuje sv. František) zůstává "neviditelný, nevýslovný, nepochopitelný, neproniknutelný" (NR, 23).

Tato ruka pomocí tří prstů, které jsou těsně vedle sebe, zjevuje tajemství tří Božích osob.

Dva natažené prsty symbolizují vtělení.

Ježíš, jako vítěz nad smrtí se vznáší a vchází do Boží věčnosti, jakoby krácel po schodech.

V levé ruce drží zlacený kříž, nástroj svého vítězství a jeho pravá ruka směřuje k Otcí.

V tomto představení Krista - vítěze, si lze všimnout řeckou inspiraci. Scéna nanebevzetí je představena jako přechod hrdiny do nebe. **Vzkříšený Kristus není uzavřen v čase a prostoru. Jeho hlava a pravá ruka prostupují kruh proto, aby vešel do světa Boží nekonečnosti.**

Autor kříže z kostela sv. Damiána využil ještě jiný pramen inspirace - pramen syrský (Otcova ruka vycházející z oblaku a přítomnost andělů).

Před XI. Stol. Otcova ruka podtrhuje Jeho iniciativu při přechodu Syna ze smrti do života. Moc Otcovy lásky ovládla Syna.

³¹ toho Bůh vyvýšil jako vůdce a spasitele a dal mu místo po své pravici, aby přinesl Izraeli pokání a odpuštění hříchů. (Sk 5,31)

Ikona představuje Božího Beránka vyvýšeného jeho Otcem.

„Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa. (Jan 1,29).

Zjevení sv. Jana o něm hovoří jako o Beránkovi, který byl zabit, vstal z mrtvých a vyvýšen sedí po Otcově pravici. Kristus na kříži, který ze dřeva tohoto kříže kraluje, je Božím Synem, jenž plní vůli Otce.

Ikona povzbuzuje k ADORACI Krista ukřižovaného a zmrtvýchvstalého. Spolu s celou církví, s těmi, kteří byli před ním na Zemi, s anděly, se svatými a se všemi žijícími, nacházíme se před velikonočním tajemstvím a jsme vyzýváni k pokání a obrácení.

Žádná z postav stojících pod křížem netrpí, protože ti lidé už žijí z milosti a novým životem v Boží slávě.

Tímto způsobem byla představena skutečnost Ježíšovy smrti, jejímž ovocem je klid, víra a láska.

Duch nám v Kristově Duchu, vítězí nad smrtí, buduje jednotu věřících.

Syny Duch dává církvi světlo, život a lásku.

Františkánský pohled na kříž je pohledem na tajemství přechodu ze smrti do života. Je to pohled na Boha, který z kříže dává vítězství.

Kristus na kříži žije uprostřed svého lidu, svědků svého života. Jeho pohled si získal Františka.

**Ježíš hledí na každého z nás a povzbuzuje nás,
abychom vstoupili do jeho společenství,
abychom budovali Církev,
která je znakem všeobecného bratrství.**